

- Gerçek veya tasarlanmış olayları anlatan düzyazı türüne **hikâye** denir. Hikâyede **olay**, üzerinde durulan yaşantı ya da durumdur. Olayı yaşayan ya da olayın oluşmasında etkili olan insanlar hikâyenin **kişileridir**. Olayın yaşandığı çevre ya da mekân hikâyenin **yer** unsurudur. **Zaman** unsuru ise hikâyede anlatılan olayın yaşandığı an, gün, mevsim veya dönemdir.

Bir hikâyenin unsurlarını bulmak için;

- Hikâyede anlatılan olay nedir?
 - Olay kimin ya da kimlerin başından geçmektedir?
 - Olay nerede gerçekleşmiştir?
 - Olay ne zaman yaşanmıştır?
- sorularına yanıt aranır.

Etkinlik-35

Aşağıdaki metni okuyup metnin hikâye unsurlarını yazınız.

ESKİCİ

Bir gün halası sokaktan bağırarak geçen bir satıcıyı çağırıldı. Evin avlusuna sırtında çuval kaplı yayvan bir torba, elinde bir ufak iskemle ve uzun bir demir parçası, dağınık kıyafetli bir adam girdi. Torbasında da mukavva gibi bükülmüş bir tomar duruyordu.

Konuştular, sonra önüne bir sürü patlak, sökük, parça parça ayakkabı dizdiler. Satıcı iskemlesine oturdu. Hasan da merakla karşısına geçti. Bu dört yanı duvarlı, tek kat, basık ve toprak evde canı öyle sıkılıyordu ki... Şaşarak, eğlenerek seyrediyordu.

Refik Halit KARAY

Olay:

Kişiler:

Yer:

Zaman:

Etkinlik-36

Aşağıdaki metni okuyunuz. Hikâye unsurlarını yazınız.

HEDEFİ GÖRMEYEN BAŞARAMAZ

Florence Chadwick, hem Fransá'dan İngiltere'ye hem de İngiltere'den Fransá'ya yüzerek Manş Denizi'ni her iki yönde geçen ilk bayan yüzücüydü. Bir ideali daha vardı. Catalina Adasından California sahiline kadarki 21 millik mesafeyi yüzen ilk bayan olmak istiyordu.

Yılın en sıcak günlerinden 4 Temmuz'da bile yüzeceği denizin suyu insanın bedenini uyuşturacak kadar soğuktu. Hava o denli sisliydi ki yüzücü kendisine eşlik eden tekneleri zorlukla seçebiliyordu. Üstelik o bölgede köpek balıklarına rastlanıyordu.

Florence soğuğa ve köpek balıklarına rağmen tam 15 mil yüzdü. Televizyonlarının başında onu seyreden milyonlarca insan, başarısı için dua ediyordu. Sonra 5 mil daha yüzdü. Hatta California sahillerine sadece yarım mil kaldı. Teknedekilerin bütün teşviklerine rağmen kendisini sudan çıkarmalarını istedi. Herkes hayal kırıldığı içindeydi. Sadece birkaç kulaçlık bir mesafe kalmışken başarılı yüzücü vazgeçmişti.

Florence Chadwick, daha sonra başarısızlığının nedenini şöyle açıkladı; "Önümde hiçbir şey göremiyordum. Karayı görebilseydim, başarabilirdim!"

Onu durduran ne soğuk, ne on altı saat süreyle kulaç atmanın yorgunluğu ne de köpek balıklarıydı. Başarısızlığına hedefini görememesi neden olmuştu!

İki ay sonra Florence yine denedi. Ama bu defa Florence, sisin ardında bir yerde kıyının olduğunu düşünerek yüzdü hep. Sahili hayal ederek attı kulaçlarını. Ve başardı! "Catalina Kanalı" geçen ilk kadın unvanını kazandı. Hem de erkeklerin rekorunu iki saat farkla geçerek!

Olay:

Kişiler:

Yer:

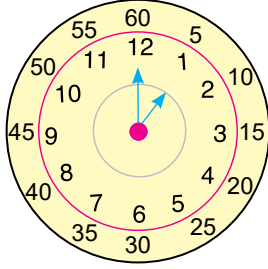
Zaman:

Saat - Dakika Arasındaki Dönüşümler

- Aşağıdaki saatler ocaktaki yemeğin pişme süresini göstermektedir.

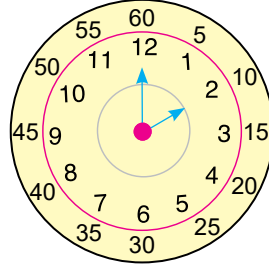

Yemeği Pişirmeye Başlama

Saat 13.00

Yemeğin Piştiği Vakit

Saat 14.00

- Akrep 1'den 2'nin üzerine gelene kadar yelkovan bir tam tur atmıştır.
- 1 saat = 60 dakikadır.

- Aşağıdaki işlemleri inceleyelim.

- 7 saat = $7 \times 60 = 420$ dakikadır. • 5 saat = $5 \times 60 = 300$ dakikadır.
- 450 dakikanın kaç saat olduğunu bulalım.

$$\begin{array}{r} 450 \overline{) 60} \\ - 420 \\ \hline 030 \end{array} \begin{array}{l} \rightarrow \text{saat} \\ \rightarrow \text{dakika} \end{array}$$

$$450 \text{ dakika} = 7 \text{ saat } 30 \text{ dakika}$$

Çözelim - Öğrenelim

Aşağıda verilen süreleri örnekteki gibi hesaplayıp dakika olarak yazınız.

$$1 \text{ saat } 30 \text{ dakika} = \dots\dots\dots 90$$

$$1 \times 60 = 60 \quad 60 + 30 = 90$$

$$2 \text{ saat } 15 \text{ dakika} = \dots\dots\dots \text{dakika}$$

$$\dots\dots\dots \times \dots\dots\dots = \dots\dots\dots + \dots\dots\dots =$$

Etkinlik-49

1 Aşağıdaki zamanların belirtilen zaman kadar öncesini ve sonrasını yazınız.

Önce

Sonra

Önce

Sonra

20 dk 25 dk

08:10 ← 08:30 →

1 s 10 dk 1 s 25 dk

← 07:20 →

15 dk 25 dk

← 10:25 →

2 s 25 dk 3 s 10 dk

← 11:35 →

25 dk 35 dk

← 13:40 →

3 s 30 dk 2 s 15 dk

← 14:45 →

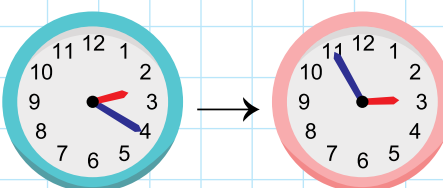
35 dk 50 dk

← 15:10 →

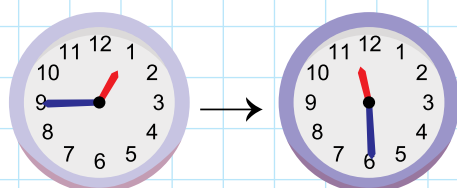
5 s 35 dk 6 s 30 dk

← 16:50 →

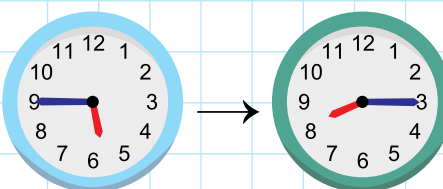
2 Aşağıda verilen saatler arasındaki zaman farkını bulunuz.

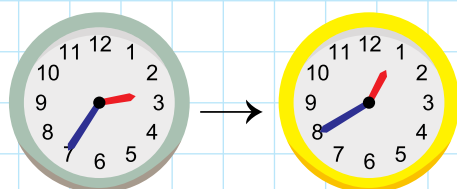
Fark:

Fark:

Fark:

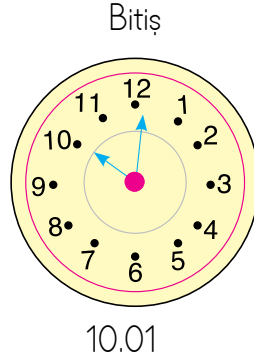
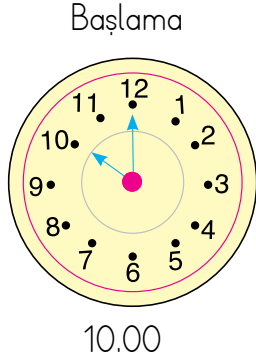

Fark:

Dakika ile Saniye Arasındaki Dönüşümler

- Zeynep ve Salih, "1 dakikalık çalışmalar" adlı bir etkinliğe katılıyorlar. Her çocuk 1 dakikalık zaman içerisinde bir parmak kukla yapmaya çalışıyor.

Zeynep ve Salih'in çalışmasını inceleyelim.

- Yarışmada başlama ve bitiş süresinin arasındaki fark 1 dakikadır.
- 1 dakikalık süre dolana kadar 60 saniye geçmiştir.

BİLGİ SANDIĞI

Dakikadan daha küçük zaman birimine **saniye** denir.
1 dakika = 60 saniye.

- Dakikanın saniyeye nasıl dönüştürüldüğünü inceleyelim.

$$4 \text{ dakika} = 4 \times 60 = 240 \text{ saniye}$$

$$7 \text{ dakika} = 7 \times 60 = 420 \text{ saniye}$$

- Saniyenin dakikaya nasıl dönüştürüldüğünü inceleyelim.

280 saniyeyi dakika ve saniye olarak ifade edelim.

$$\begin{array}{r|l} 280 & 60 \\ - 240 & 4 \rightarrow \text{dakika} \\ \hline 040 & \rightarrow \text{saat} \end{array}$$

$$280 \text{ saniye} = 4 \text{ dakika } 40 \text{ saniye}$$

ETKİNLİKLER

Etkinlik-50

1 Aşağıda verilen süreleri örnekteki gibi hesaplayıp saniye olarak yazınız.

$$2 \text{ dakika } 15 \text{ saniye} = 135 \text{ saniye}$$
$$2 \times 60 = 120 \quad 120 + 15 = 135$$

$$3 \text{ dakika } 25 \text{ saniye} = \dots\dots\dots \text{ saniye}$$

$$5 \text{ dakika } 35 \text{ saniye} = \dots\dots\dots \text{ saniye}$$

$$7 \text{ dakika } 40 \text{ saniye} = \dots\dots\dots \text{ saniye}$$

$$6 \text{ dakika } 50 \text{ saniye} = \dots\dots\dots \text{ saniye}$$

$$9 \text{ dakika } 45 \text{ saniye} = \dots\dots\dots \text{ saniye}$$

2 Aşağıda verilen süreleri örnekteki gibi hesaplayıp dakika ve saniye olarak yazınız.

$$95 \text{ saniye} = 1 \text{ dakika } 35 \text{ saniye}$$

$$\begin{array}{r|l} 95 & 60 \\ - 60 & 1 \rightarrow \text{dakika} \\ \hline 35 & \rightarrow \text{saniye} \end{array}$$

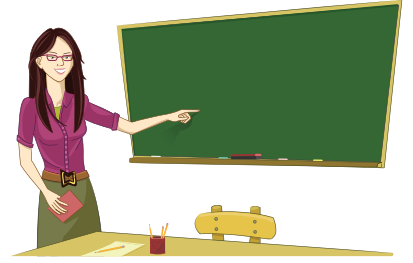
$$145 \text{ saniye} = \dots\dots \text{ dakika } \dots\dots \text{ saniye}$$

$$215 \text{ saniye} = \dots\dots \text{ dakika } \dots\dots \text{ saniye}$$

$$250 \text{ saniye} = \dots\dots \text{ dakika } \dots\dots \text{ saniye}$$

Yıl, Ay, Hafta ve Gün

- Ayşe Öğretmen, ayları ve günleri gösteren bir tablo hazırlıyor. Ayşe Öğretmen'in hazırladığı tabloyu ve verdiği bilgileri inceleyelim.

- 1 yıl, 365 gün 6 saattir. Her 4 yılda bir 6 saatlik süreler toplanır. 1 gün olarak şubat ayına eklenir.
- 1 yıl = 365 gün 6 saat
- 1 yıl = 12 ay = 4 mevsim
- 1 yıl = 52 hafta
- 1 gün = 24 saattir.
- 1 hafta = 7 gündür.

BİLGİ SANDIĞI

Şubat ayının 29 gün olduğu yıllar 366 gün olur ve **artık yıl** olarak isimlendirilir.

Çözüm - Öğrenelim

1992 artık yıl olduğuna göre aşağıdaki yıllardan artık yıl olanları işaretleyiniz.

1990

1996

1984

2002

2008

2010

2004

2016

2012

2000

1994

2006

Etkinlik-51

1 Aşağıdaki ifadelerde boş bırakılan yerleri tamamlayınız.

* 1 yılda ay vardır.

* Gün, ay ve yılı gösteren çizelgelere denir.

* 1 hafta gündür.

* 1 yılda gün vardır.

* 1 yılda hafta vardır.

* 1 yılda mevsim vardır.

2 Aşağıdaki zaman ifadeleri arasındaki dönüşümleri yapınız.

• 3 hafta = gün

• 5 hafta = gün

• 8 hafta = gün

• 10 hafta = gün

• 14 hafta = gün

• 2 hafta 5 gün = gün

• 4 hafta 6 gün = gün

• 7 hafta 3 gün = gün

• 9 hafta 4 gün = gün

• 10 hafta 2 gün = gün

3 Aşağıdaki zaman ifadeleri arasındaki dönüşümleri yapınız.

1 yıl = ay

3 yıl = ay

5 yıl = ay

7 yıl = ay

10 yıl = ay

1 yıl 4 ay = ay

2 yıl 5 ay = ay

4 yıl 8 ay = ay

6 yıl 10 ay = ay

9 yıl 3 ay = ay

1 yıl = hafta

3 yıl = hafta

5 yıl = hafta

7 yıl = hafta

9 yıl = hafta

2 yıl 10 hafta = hafta

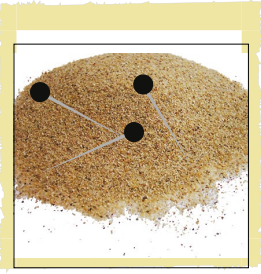
4 yıl 5 hafta = hafta

6 yıl 12 hafta = hafta

8 yıl 20 hafta = hafta

10 yıl 10 hafta = hafta

Karışımların Ayrıştırılması

Toplu iğne ile kum
karışımı

Kuru yemiş

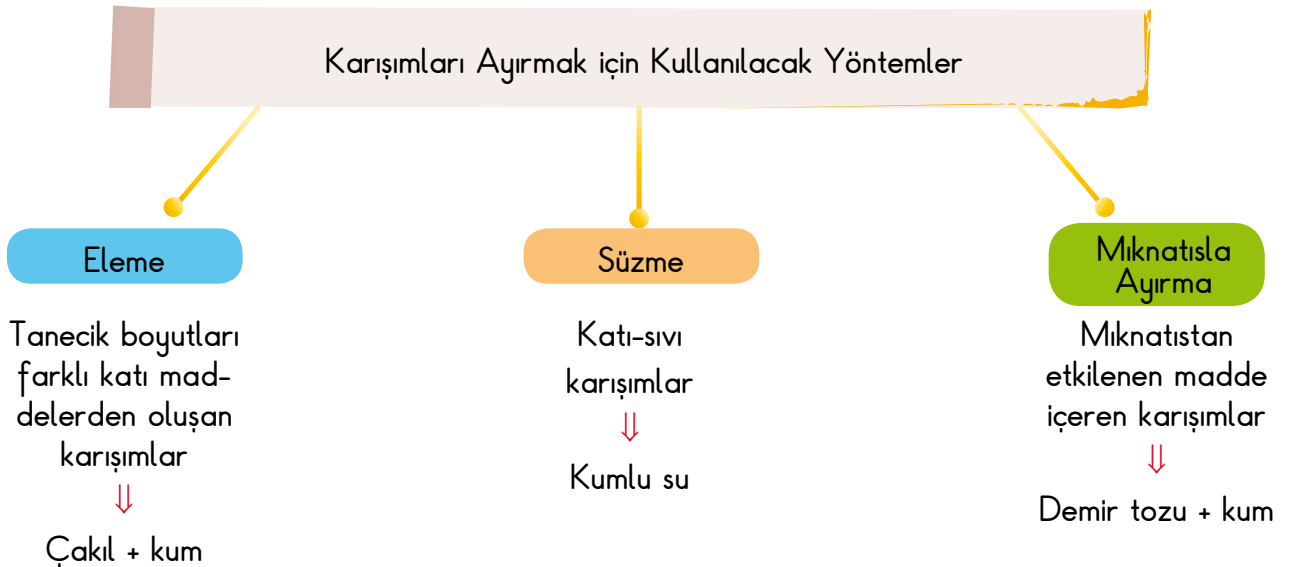
Çay

Su ve makarna

Çevremizdeki pek çok madde birden fazla maddenin bir araya gelmesiyle oluşur. Örneğin salata, ayran, kuru yemiş gibi maddeler karışıma örnektir.

Karışımlardan kendisini oluşturan maddeleri ayırmak için maddelerin özelliklerine göre birçok yöntem kullanırız. Bu yöntemler aşağıdaki şemada gösterilmiştir.

Karışımların Ayrıştırılması

Süzme

Katı ve sıvı hâldeki karışımların birbirinden ayrıştırılmasında kullanılan yöntemdir. Süzme yönteminde genellikle süzgeç kullanılır. Süzgecin üzerinde kalan katı madde sıvı maddeden ayrılmış olur.

Makarnayı ya da pirinci sudan ayırırken süzme yöntemini kullanırız.

Eleme

Arpa, buğday gibi tahıl ürünlerini kabuklarından ayırmak için **elek** kullanılır. Farklı büyüklükteki taneli yapıya sahip katı maddelerden oluşan karışımları ayırmak için eleme yöntemini kullanırız.

İnşaat işçileri de kumun içindeki çakıl taşlarını ayırmak için eleme yöntemini kullanır.

Eleme yöntemini mercimek + un karışımı, pirinç + tuz, çakıl taşı + kum gibi karışımları ayırmak için kullanabiliriz.

Mıknatısla Ayırma

Demir, nikel ve kobalt içeren maddeler diğer maddelerle karıştırıldığında mıknatısla ayırma yöntemi ile ayrıştırılır.

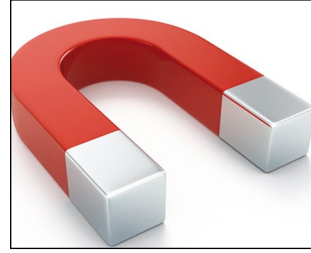

DENEY YAPALIM

Araçlar: Toplu iğne, talaş, mıknatıs, cam kap.

Yapılışı:

1. Toplu iğne ile talaşı kapta karıştırınız.
2. Mıknatısı karışıma yaklaştırınız.

Karışımındaki hangi maddeler mıknatıs tarafından çekildi?

Sonuç: Toplu iğne - talaş karışımına mıknatıs yaklaşırsak mıknatıs toplu iğneyi çeker. Geriye talaş kalır.

Karışımların Ayrılmasının Ülke Ekonomisine Katkısı

Katı atıkların ve karışımların ayrılması maddenin kullanılabilirliği ve geri dönüşümle tekrar kullanılabilirliği açısından çok önemlidir.

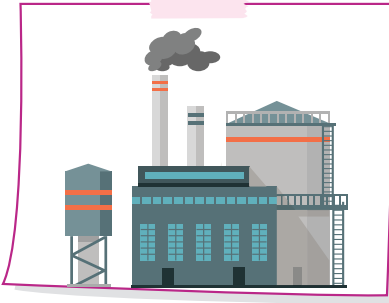
Ülkemizde bulunan birçok maden başka maddeler ile bir arada bulunur. Bu maddelerin kullanılabilir hâle gelmesi için içerisinde bulunan diğer maddelerden ayrılması gerekir. İçindeki maddelerden ayrılan madenlerin değeri daha yüksek olur ve ülke ekonomisine katkı sağlar.

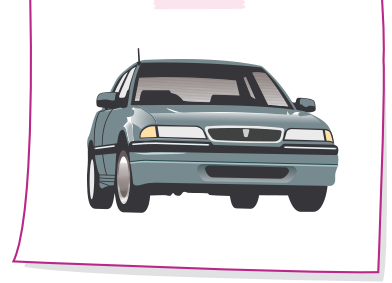
Ayrıca katı atıkların geri dönüşümü ve karışımların ayrılması ile daha az enerji harcanarak enerjiden tasarruf edilir. Çünkü bu maddeleri sıfırdan elde etmek daha masraflıdır.

Teknolojinin Çevreye Zararları

Her yıl trafikteki taşıt sayısı daha da artmaktadır. Bu araçlardan çıkan egzoz dumanları ozon tabakasının incelmeye neden olmaktadır. Bunun dışında fabrika bacalarından çıkan zehirli gazlar atmosferi çok fazla kirletmekte, oksijen oranını azaltmaktadır.

Teknoloji ürünü olan plastik eşyaların, naylon poşetlerin, pillerin ve pet şişelerin bilinçsizce toprağa atılması çevreyi kirletir. Bu maddelerin toprakta parçalanıp kaybolması ise uzun yıllar alır.

Doğada parçalanma süresi uzun olan bu maddeler ayrı ayrı biriktirilip geri dönüşümleri sağlanmalıdır. Bu nedenle sokaklara geri dönüşüm kutuları yerleştirilmelidir. Geri dönüşümün sağlanabilmesi için çöpleri geri dönüşüm kumbaralarına atmalıyız.

Pekin'de metro bileti almak için para ödemenize gerek yoktur! Geri dönüşüme teşvik için makineye plastik şişe atarak metro bileti alabiliyorsunuz.

Teknolojiyi Bilinçli Kullanalım

Teknolojik ürünlerin çevreye verdiği zararlardan biri de pillerin, cep telefonu bataryalarının toprağa bırakıldığı zaman toprağı kirletmesidir. Bu durum toprakta yetişen bitkilere zarar vermekte, bu bitkiler de onları tüketen insanların ve hayvanların sağlığını bozmaktadır. Günlük hayatta kullandığımız plastik, cam ve metalden yapılmış maddeleri çevreye atmak çevre kirliliğine sebep olur.

- Bir plastik şişenin geri dönüşümü ile kazanılan enerji ile 100 watt'lık bir ampul 4 saat boyunca yanabilir.
- Plastik şişelerin doğada yok olması en az 500 yıl sürer.
- Her yıl yaklaşık bir milyon deniz canlısı, deniz ve okyanuslardaki plastik torbaları denizanası zannederek yemekte ve bu nedenle ölmektedir.
- Bir ton kâğıdın geri dönüşümü 17 ağacı kurtarır.
- Finlandiya'da cam şişelerin % 100'ü geri dönüştürülmektedir.
- Bir cam şişenin doğada yok olması 4.000 yıldan uzun sürer.
- 2015 itibarıyla New York sakinleri tüm eski elektronik aletleri (telefon, bilgisayar, televizyon) geri dönüşüme vermek zorundadırlar. Çöpe attıkları takdirde para cezası öderler.

Teknolojik Ürünler ve Kullanımı

Teknoloji gün geçtikçe gelişmekte, teknolojik aletler de hayatımızın vazgeçilmez bir parçası hâline gelmektedir. Teknolojik ürünlerin artması aynı zamanda teknolojik ürünleri doğru kullanma gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Tüm teknolojik ürünleri kullanmadan önce kullanma kılavuzunu okumalıyız. Kılavuzun önerilerini dikkate almazsak bazı kazalara sebebiyet verebiliriz.

Lütfen önce bu kılavuzu okuyun!

Değerli Müşterimiz,
Bu ürünü tercih ettiğiniz için teşekkür ederiz. Yüksek kalite ve teknoloji ile üretilmiş olan ürününüzün size en iyi verimi sunmasını istiyoruz. Bunun için, bu kılavuzun tamamını ve verilen diğer belgeleri ürünü kullanmadan önce dikkatle okuyun ve bir başvuru kaynağı olarak saklayın. Ürünü başka birisine vererseniz, kullanma kılavuzunu da birlikte verin. Kullanma kılavuzunda belirtilen tüm bilgi ve uyarıları dikkate alarak talimatlara uyun.

Bu kullanma kılavuzunun başka modeller için de geçerli olabileceğini unutmayın. Modeller arasındaki farklar kılavuzda açık bir şekilde belirtilmiştir.

Sembollerin anlamları

Bu kullanma kılavuzunun çeşitli kısımlarında aşağıdaki semboller kullanılmıştır:

C	Cihazın kullanımıyla ilgili önemli bilgiler ve faydalı tavsiyeler.
A	Can ve mal güvenliğiyle ilgili tehlikeli durumlar konusunda uyarılar.
B	Elektrik çarpması uyarısı.
	Yangın tehlikesi uyarısı.
	Sıcak yüzeylerle ilgili uyarı.

Saç kurutma makinesini gelişi güzel tutmamalısınız. Ayrıca kullanım sırasında makineyi çok sallamanız, makinenin içindeki parçalara zarar vererek, makinenin bozulmasına yol açar.

Bu ürün, çevreye saygılı modern tesislerde doğaya zarar vermeden üretilmiştir. PCB içermez.
AEEE Yönetmeliğine uygundur.

Yaşamımızı kolaylaştıran teknolojinin canlılara ve çevreye zarar vermemesi için;

- ✎ Fabrika, okul, ev bacaları filtrelenmelidir.
- ✎ Cam, plastik, kâğıt atıkları geri dönüşüm kutularına bırakılmalıdır.
- ✎ Teknolojik ürünleri kullanırken kullanım kılavuzu dikkatli okunmalı, kurallara uygun kullanılmalıdır.

ETKİNLİKLER

Etkinlik-59

Çevremizde bulunan kaynakların hangilerini tutumlu kullanmalıyız? İşaretleyiniz.

Etkinlik-60

Aşağıdaki geri dönüşüm kutularına atılabilecek maddeleri kutuların üzerine yazınız.

